

Sarita A. Olević, MA¹

PRIKAZ SAVETOVANJA

TRIDESET PETI SUSRET KOPAONIČKE ŠKOLE PRIRODNOG PRAVA – SEKCIJA OSIGURANJE

Nakon što su se susreti dve godine održavali putem onlajn veze, od 13. do 17. decembra 2022. godine u Hotelu „Grand“ na Kopaoniku održan je 35. jubilarni susret Kopaoničke škole prirodnog prava – „Slobodan Perović“. Opšta tema ovogodišnjeg susreta „**Sudski postupak – pravda i pravičnost**“ okupila je više od 600 eminentnih domaćih i stranih stručnjaka iz oblasti prava. Organizator je i ove godine sve referate grupisao u šest oblasti – šest stubova prema koncepciji heksagona, koji predstavljaju katedre sa nizom srodnih disciplina: 1) Pravo na život; 2) Pravo na slobodu; 3) Pravo na imovinu; 4) Pravo na intelektualnu tvorevinu; 5) Pravo na pravdu; 6) Pravo na pravnu državu. U okviru katedri radile su sekcije, gde su referati dalje grupisani radi usmene prezentacije i diskusije. Prihvaćeni referati odštampani su i objavljeni u četiri toma Zbornika radova.

Trinaestog decembra 2022. godine plenarnom sednicom otvoren je 35. susret Kopaoničke škole prirodnog prava. Nakon konstituisanja radnog predsedništva plenarne sednice Kopaoničke škole, njegovi članovi uzeli su učešća u radu i kroz svoja izlaganja prisetili se lika i dela osnivača Kopaoničke škole prirodnog prava akademika prof. dr Slobodana Perovića. Čule su se reči najviše naučne počasti, poštovanja i priznanja od strane pravničkog sveta iz zemlje i inostranstva.

Predsednik Kopaoničke škole prirodnog prava – „Slobodan Perović“, **prof. dr Jelena S. Perović Vujačić** na svečanoj plenarnoj sednici prisutnima je izložila referat pod nazivom „Universitas iuris naturalis Kopaonici – trideset pet godina postojanja i rada“. Objasnila je koncepciju kojom se tokom trideset pet godina postojanja rukovodila Kopaonička škola prirodnog prava, kao i naučne rezultate škole, sa akcentom na tome da je Kopaonička škola „rodno mesto Prednacrta građanskog zakonika“. Ona je posebno ukazala na važnost okupljanja pravničke javnosti i na to

¹ Menadžer u Funkciji za pravne poslove Kompanije „Dunav osiguranje“ a.d.o, imejl: sarita.olevic@dunav.com

da učesnici iz inostranstva dolaze iz preko 40 zemalja. Kao važnu činjenicu istakla je to da se „škola od 2005. godine nalazi pod moralnim pokroviteljstvom Uneska, te da 35 godina postojanja govori o tome da se „škola prirodnog prava nalazi visoko iznad prolaznosti pozitivnog prava, visoko iznad oskudice sadašnjosti“.

Za 35. susret Kopaoničke škole prirodnog prava organizatoru je prispelo više od 150 radova domaćih i inostranih autora, dok je preko sto radova prihvaćeno i objavljeno u četvorotomnom zborniku. I ove godine Kopaonička škola raspisala je konkurs za nagradu „Slobodan Perović“ za tri najbolja rada mladih učesnika. Izdvojena su tri najbolja, i mladi autori su se predstavili auditorijumu i primili ustanovljene nagrade. Sredstva za novčani deo nagrade obezbedila je porodica osnivača Kopaoničke škole prirodnog prava. Dobitnik prve nagrade za rad „Justice and Fairness before the International Court of Justice – Equity and Ex Aequo et Bono as Sources of Law“ jeste master prava Andrej Konfalonieri, student Pravnog fakulteta Univerziteta u Lajdenu, drugu nagradu dobio je Aleksa Škundrić, saradnik u nastavi Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu – za rad pod nazivom „Odnos načela utvrđivanja istine i načela pravičnog vođenja krivičnog postupka“, dok je treća nagrada pripala Katarini Vidanović, doktorandu Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu – za rad „Uticaj nezakonito pribavljenih digitalnih dokaza na ishod radnog spora“.

Na 35. susretu Kopaoničke škole svoj doprinos kao učesnici dali su pravnicima raznih univerziteta, iz sudova, javnih službi, privrednih preduzeća, bankarskih i osiguravajućih organizacija, kao i drugih institucija, što govori da je Susret održan sa uspehom.

Pravo osiguranja poprima sve veći značaj i ove godine predstavljeno je u okviru Treće katedre i tematske celine Pravo na imovinu. Autori su u pet referata učesnicima približili značaj osiguranja. Sekciju je vodio prof. dr Mirko Vasiljević.

1. Dr Mirjana Glinčić, naučni saradnik Instituta za uporedno pravo u Beogradu, u svom referatu „Obavezno osiguranje od auto-odgovornosti električnih trotineta kao preduslov zaštite trećih lica“ analizirala je zakonske mogućnosti za zaključivanje ovakvih ugovora. Centralni deo rada posvećen je analizi modaliteta definisanja motornog vozila u komunitarnom i srpskom pravu. Kao značajno se izdvojilo pitanje postoji li prostor da se električni trotinet podvede pod pravni režim predviđen za motorna vozila, imajući u vidu sve veću zastupljenost i upotrebu električnih trotineta. S jedne strane se na osnovu uporednopravne analize može smatrati da je pristup srpskog zakonodavca takav da dozvoljava poimanje električnih trotineta kao motornih vozila, dok s druge strane sudska praksa, kao i postupanje policijskih organa kod saobraćajnih nezgoda izazvanih električnim trotinetima, nisu istog stava. Autorka ističe da policija tretira lica koja upravljaju električnim trotinetima kao pešake i u policijskim izveštajima se navodi da je reč o nezgodi sa učešćem pešaka. Autorka smatra da bi podizanje svesti građana o obavezama i potrebi zaključivanja ugovora o osiguranju od auto-odgovornosti doprinelo boljem razumevanju značaja ove teme. U tom smislu, podrška policijskih organa je više nego značajna.

2. Dr Miloš Radovanović, naučni saradnik Instituta za uporedno pravo u Beogradu, u radu „Garantni fond i namerno prouzrokovana šteta“ pojasnio je pravni institut garantnog fonda, koji obezbeđuje zaštitu oštećenih lica kada obavezno osiguranje od auto-odgovornosti za štetu prouzrokovanu motornim vozilom to ne omogućava, navodeći da je uloga garantnog fonda zapravo nadoknada štete. Takođe, autor razmatra pitanje da li oštećeni ima pravo na naknadu štete iz sredstava garantnog fonda u slučaju kada je šteta neosiguranim motornim vozilom prouzrokovana namerno. Autor se u radu dalje bavi analizom domaće sudske prakse, ali analizira i zakonska rešenja iz uporednog prava. Navodi da se sistemskim tumačenjem domaće ZOOS, može izvesti zaključak da bi po našem pravu oštećenom trebalo nadoknaditi štetu čak i kada je prouzrokovana s namerom. Konstatuje da društvo za osiguranje ima pravo da se regresira od svog osiguranika u situacijama kada je šteta prouzrokovana namerno. Autor ističe da garantni fond štetu nadoknađuje pod istim uslovima kao da je vozilo bilo osigurano od auto-odgovornosti, te okolnost da je šteta prouzrokovana namerno ne isključuju obavezu garantnog fonda da je nadoknadi.

3. Dr Katica Tomić iz advokatske kancelarije BVM, u radu pod naslovom „Internet stvari (IoT) i sektor osiguranja“ približava tehnologiju interneta stvari, ukazujući da to podrazumeva širok spektar povezanih digitalnih elektronskih uređaja, koji imaju sposobnost prenosa i deljenja podataka putem različitih senzora. Autorka ukazuje na to da povećanje broja tipova IoT povezanih uređaja i aplikacija, pored novih mogućnosti, uslovljava i velike rizike kojima se upravlja u svim privrednim društvima. Tokom rada se ukazuje na to da umnožavanje IoT uređaja omogućava osiguravajućim društvima da podatke prikupljene sa pametnih uređaja koriste za određivanje premija, poboljšanje usluga, kao i bolje povezivanje s korisnicima usluga. Sa ovom tehnologijom povezani su učestali rizici od gubitka podataka ili funkcionalnosti IoT uređaja, a s tim u vezi je i mogućnost pokrića po osnovu osiguranja. Autorka smatra da je spektar rizika svojstvenih IoT uređajima širok, od bezbednosti uređaja i mreže, rizika od sajber napada, ažuriranja softvera i drugo.

4. Iva Tošić, MA, i Jovana Misailović, MA, istraživači saradnici u Institutu za uporedno pravo u Beogradu, predstavile su se radom na temu „Regulativa zaštite podataka o ličnosti kao mehanizam zaštite potrošača usluga osiguranja“. U radu se ističe da je zaštita potrošača usluga osiguranja postala naročito aktuelna nakon velike svetske ekonomske krize. Potreba za povećanom zaštitom potrošača usluga osiguranja proizlazi iz složenosti finansijskih usluga, koje prosečan potrošač teško razume. Autorke su u prvom delu rada obradile razloge za zaštitu potrošača usluge osiguranja, ukazujući na neophodnost zaštite korisnika tih usluga. U drugom delu rada analizirale su značaj nove regulative iz domena zaštite podataka o ličnosti koje se tiču zaštite korisnika usluga osiguranja, kao na mogućnost koju licu na koje se podatak odnosi pruža Zakon o zaštiti podataka o ličnosti.

5. Učešće u radu na 35. susretu Kopaoničke škole prirodnog prava uzela je i svoj doprinos kao autor dala i zaposlena u Kompaniji „Dunav osiguranje“ a. d. o. **Sarita Olević, MA**, menadžer u Funkciji za pravne poslove. U referatu pod naslovom „Pravno-organizacioni aspekti zaštite podataka o ličnosti u osiguranju sa osvrtom na prava lica na koje se podaci o ličnosti odnose“, autorka ističe značaj instituta zaštite podataka o ličnosti, njegovu aktuelnost, te ukazuje na potrebu sagledavanja tog pitanja iz više aspekata. Obaveza primene odredbi propisanih Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti odnosi se i na društva za osiguranje, koja tokom obavljanja svoje primarne delatnosti dolaze u kontakt s podacima o ličnosti korisnika usluge osiguranja. Republika Srbija je početkom primene novog zakona pokazala da je spremna da svoj pravni sistem uredi i uskladi sa pravom Evropske unije. Delatnost osiguranja prati implementaciju i razvoj regulative o zaštiti podataka o ličnosti. Učesnici na tržištu osiguranja moraju biti odgovorni za zaštitu ličnih podataka koji pripadaju korisniku usluge osiguranja. To se postiže jasnim obaveštenjima o politikama zaštite koje primenjuju. Ističe da se pravni osnov obrade podataka o ličnosti koju sprovode društva za osiguranje temelji na izvršenju ugovorne obaveze po osnovu zaključenog ugovora sa licem na koje se podaci odnose i pristanku lica na koje se podaci odnose. Jedan deo rada posvećen je pravima lica na koja se podaci o ličnosti odnose, uz ukazivanje na niz prava čiju primenu je u obavezi da obezbedi rukovalac podacima. Autorka je istakla da su nakon tri godine od donošenja i primene novog zakona o zaštiti podataka o ličnosti identifikovani nedostaci koji se protežu od usklađivanja s drugim zakonima do nerazumevanja samih zakonskih odredbi. Konstatovala je da sankcije za kršenje odredbi o zaštiti podataka o ličnosti moraju biti primerene materiji koja se obrađuje da bi dale efekta i imale svrhu i da se svi nedostaci sadašnje regulative mogu dovesti u prihvatljiv pravni okvir izmenama važećeg zakona.

Kako pravo osiguranja postaje veoma zanimljiva i atraktivna tema, učesnici Kopaoničke škole prirodnog prava pokazali su veliko interesovanje za sekciju Osiguranje i referate koji su u okviru nje izloženi. Imajući u vidu ugled i značaj Kopaoničke škole, te njene odjeke i uticaj na pravnu teoriju i regulativu, može se očekivati da će pravo osiguranja i u budućnosti biti adekvatno zastupljeno na tim skupovima.

Prema opštoj oceni učesnika, autora i urednika, ovogodišnji susret Kopaoničke škole ispunio je očekivanja.